

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 81.23 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.37.04>

ОСОБЛИВОСТІ СЛУХОВОГО СПРИЙНЯТТЯ ІНТОНАЦІЙ
ІНТЕРОГАТИВІВ У ТЕАТРАЛЬНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ВИСТУПІ
ЯК РІЗНОВИДІ ДРАМАТИЧНОГО МОНОЛОГУ

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент

кафедри іноземних мов математичних факультеті

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглянуто специфічні риси перцептивного сприйняття просодії публічного виступу. Інтоніяція мовлення є важливим складником усного тексту, носієм семантичних значень та водночас засобом демонстрації емоційно-експресивного характеру висловлювання. Характер та впливовість публічного виступу залежить не лише від відповідним чином висвітлених фактів, але й від самої мовленнєвої форми їхнього викладу. Провідна роль у цьому процесі належить просодичним засобам, у яких виразно виявляються особливості публічного мовлення. В статті розглянуто інтерогативи в складі квазі-спонтанних монологів публічних виступів з н'єс Шекспіра, виокремлених з аудіо записів різних періодів часу, починаючи з 30 років минулого століття. Такий підхід дозволив співставити основні риси просодії питальних риторичних речень в хронологічному плані. Під час аналізу просодичних рис питальних конструкцій було виокремлено інвентар їхніх

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatrical Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo spryjnattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatichnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

універсальних характеристик, оскільки існують певні нормативні, інваріантні просодичні моделі для основних типів питань. З іншого боку, мелодіку слід віднести до найбільш варіативних параметрів інтерогативних конструкцій, тому було проаналізовано найбільш типові варіанти інтонаційних девіацій.

Ключові слова: аудитивний порівнювальний аналіз, публічне мовлення, інтерогатив, квазі-спонтанний монолог, інваріантна просодична модель, перцептивне сприйняття.

**PROSODIC PECULIARITIES OF INTROGATIVES IN THEATRIC
PUBLIC SPEECH AS A VARIETY OF DRAMATIC SOLILOQUY****Catherine V. Lyssenko (Kyiv, Ukraine)**troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at

Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with specific features of perception of public speaking prosody. Speech intonation is an important component of oral text, a carrier of semantic meanings, and at the same time a means of demonstrating the emotionally expressive nature of expression. The nature and influence of public speaking depends not only on the adequately disclosed facts, but also on the very speech form of their presentation. The leading role in this process belongs to prosodic means, in which the peculiarities of public broadcasting are clearly revealed. The article examines the interrogatives of quasi-spontaneous public speaking monologues from Shakespeare's plays, gathered from audio recordings of different periods of time, dating back to 30 years of the last century. This approach made it possible to compare the main features of interrogative rhetorical questions in the chronological plan. In the analysis of prosodic features of question structures, the inventory of their universal characteristics was distinguished, since there are certain normative, invariant prosodic models for the main types of questions. On the other hand, the melody should be attributed to the most variable parameters of interactive constructions, so the most typical variants of intonational deviations were also analyzed.

Keywords: auditory comparative analysis, public speaking, interrogative, quasi-

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

---

spontaneous monologue, invariant prosodic model, perceptive enhancement.

ОСОБЕННОСТИ СЛУХОВОГО ВОСПРИЯТИЯ ИНТОНАЦИИ ИНТЕРОГАТИВОВ В ТЕАТРАЛЬНОМ ПУБЛИЧНОМ ВЫСТУПЛЕНИИ КАК РАЗНОВИДНОСТИ ДРАМАТИЧЕСКОГО МОНОЛОГА

Екатерина Викторовна Лысенко (г. Киев, Украина)

troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
кафедра иностранных языков математических факультетов
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

В статье рассмотрены специфические черты перцептивного восприятия просодии публичного выступления. Интонация речи является важной составляющей устного текста, носителем семантических значений и одновременно средством демонстрации эмоционально-экспрессивной характера высказывания. Характер и влияние публичного выступления зависит не только от соответствующим образом освещенных фактов, но и от самой речевой формы их изложения. Ведущая роль в этом процессе принадлежит просодическим средствам, в которых отчетливо проявляются особенности публичной речи. В статье рассмотрены интерогативы в составе квази-спонтанных монологов публичных выступлений из пьес Шекспира, выделенных из аудиозаписей различных периодов времени, начиная с 30 годов прошлого века. Такой подход позволил сопоставить основные черты просодии вопросительных риторических предложений в хронологическом плане. При анализе просодических рис вопросительных конструкций был выделен инвентарь их универсальных характеристик, поскольку существуют определенные нормативные, инвариантные просодические модели для основных типов вопросов. С другой стороны, мелодику следует отнести к наиболее вариативных параметров интерогативных конструкций, поэтому были проанализированы наиболее типичные варианты интонационных девиаций.

Ключевые слова: *аудитивный сравнительный анализ, публичная речь,*

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo spryjnattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lysenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*интеррогатив, квази-спонтанный монолог, инвариантная просодическая модель, перцептивное восприятие*

Ефективність публічного мовлення зумовлюється низкою чинників, серед яких одну з ключових ролей відіграє композиційно-стилістична стрункість, яку промовець створює відносно чітким членуванням текстової структури на тематично завершені, цілісні частини, що і утворює логічну послідовність викладу матеріалу. Проте характер публічного виступу залежить не лише від відповідним чином висвітлених фактів, але й від самої мовленнєвої форми їхнього викладу. Провідна роль у цьому процесі належить просодичним засобам, у яких виразно виявляються не тільки особливості публічного мовлення в цілому, а і особистісні якості мовця. Інтонація мовлення є важливим складником усного тексту, носієм семантичних значень та водночас засобом демонстрації емоційно-експресивного характеру висловлювання [Багмут А. Й., Борисюк І. В., Олійник Г. П. 1980, с. 244]. Дієвість і впливовість мовленнєвої інформації, як відомо, багато в чому залежать від таких її параметрів, як темп, тембр, паузація, тональні зміни, що стають не лише зовнішніми елементами оформлення публічного виступу, але й відіграють значну семантико-прагматичну роль у спілкуванні промовця з аудиторією. Зокрема на перцептивному рівні дистинктивними ознаками публічної промови є також рекурентність пауз, акцентуація виділених складів, ритмічність, чітке членування на синтагми, висотний рівень ЧОТ та гучність.

Дослідження специфіки залежності просодії функції впливу публічної промови від семантики тексту [Красильникова Е. М. 2005; Вербич Н. С. 2007; Георгієва Н. Е. 2005] виявило наявність певних змістових актуалізаторів, на яких локалізується просодична одиниця, з такими просодичними ознаками як частотні, динамічні та темпоральні характеристики.

В цьому ж напрямку проводить дослідження і Л. Г. Беличенко, яка, виділивши в сегменті текстів політичного характеру раціонально-впливову, емоційно-впливову та нейтральну функцію, також зазначає, що кожна з них

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтеррогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українського) [Особенности слухового восприятия интонации интеррогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (Наук. яз.)]© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

оформлено за допомогою комбінації певних просодичних засобів [Беличенко Л. Г. 1990: 13].

З іншого боку, розвиток та зміни в інтонаційній системі не є очевидними в діяхронічному аспекті, що є однією з головних причин відсутності монографічних описів еволюції просодичних явищ. Між тим, рішення деяких теоретичних питань сучасної фонетики, когнітивних процесів міжкультурної комунікації, взаємодії інтерферуючих просодичних систем не може бути успішно виконано без знань історичного плану.

Для встановлення чіткої картини змін фоно-інтонаційного звучання в діяхронічному плані потрібен певний корпус текстів в аудіо записках презентацій для їхнього компаративного аналізу, що дозволив би дослідити закономірності мовлення в певний історичний період для виявлення як варіативних змін, так і інваріантних характеристик.

Деякі фонетисти при дослідженні впливу мовної тональності на еволюцію інтонаційної будови мовлення роблять висновок про закономірність поступового переходу музичного наголосу до динамічного в діяхронічній перспективі [Склярова С. М. 2009: 34-56]. Проводячи паралель між загальним розвитком систем від невизначеності до визначеності та мовними явищами в діяхронічному аспекті, автор робить висновок про те, що в плані існування структурних рівнів в організації матерії невизначеність завжди пов'язується з її нижчим рівнем, а визначеність – з вищим, де суттєве, закономірне виступає в більш ясному вигляді [Склярова С. М., там само]. Однак наш матеріал свідчить про протилежні тенденції. Так, перцептивно аудіо записи акторів 30-х років минулого століття характеризуються уповільненою, чіткою дикцією з поступовим наростанням гучності та варіативними показниками швидкості до максимальних показників в фінальній частині, надмірно пролонгованими паузами, підпорядковані загально прийнятним на той час традиційним канонам мистецтва декламації, що вимагали гіперболізованої, занадто гучної вимови та штучної патетики акторської гри. Аудіо матеріали пізнішого періоду (1990–2010 роки) свідчать про відхід від цього стилю,

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatychnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перехід до більш наближеного до сучасного розмовного мовлення: нечіткої вимови, недотримання артикуляційних правил, в цілому, відходу від канонів, характерних для попереднього періоду. Тобто можна зробити висновок, що в сегменті драматичного мовлення акторське виконання змінило свої показники від чіткого, зрозумілого та спрощеного виконання-декламування зі штучною грою за правилами традиційного театрального сценічного виконання до сучасного, більш варіативного виконання, близького до розмовного квазі-спонтанного мовлення.

Задля типізації просодичних особливостей певного типу мовлення в окремий проміжок часу необхідно мати уяву не тільки про варіативні відмінності фонетико-інтонаційного мовлення, а, що більш важливо, дослідити їхні інваріантні риси в хронологічному плані. Під інтонаційним інваріантом слід розуміти абстрактну модель, виведену на основі найбільш частотних характеристик, що реалізуються в різноманітних мовних умовах та відображають інтонаційну специфіку певної мови.

В статті ми розглянули інтерогативи в складі квазі-спонтанних монологів публічних виступів з п'єс Шекспіра, виокремлених з аудіо записів різних періодів часу, починаючи з 30 років минулого століття. Таких відповідних записів, тексти яких повністю збігаються та є в наявності в інтернеті, виявилось п'ять варіантів. Це записи Mercury Theatre (1938-1948 роки), Living Shakespeare series (1962), Archangel complete collection, Oregon festival та BBC. Надалі в тексті аудіо записи позначатимуться як MT, LSS, ARCH., OREG, та BBC відповідно.

Монолог-звернення, тобто публічний виступ, структурно значно відрізняється від інших різновидів квазі-спонтанного монологу. Він представляє собою зовнішній квазі-спонтанний монолог, що є адресованим до двох аудиторій – аудиторії на сцені, тобто акторів - партнерів, та аудиторії глядачів, театральної зали, або, як в нашому випадку, аудиторії радіо слухачів.

Публічний виступ є найяскравішим та найпотужнішим засобом емоційного впливу на глядача та слухача. Основними просодичними

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

маркерами сценічного квазі-спонтанного монологу є темпоральні характеристики, мелодика, інтенсивність та тембральні якості голосу актора.

Враховуючи той факт, що квазі-спонтанні публічні монологи можуть бути представлені як виступами перед великим натовпом, так і перед обмеженими групами людей, слід зазначити, що вони за визначенням не можуть бути просодично оформлені за схожими інтонаційними показниками, оскільки: 1) інтенсивність мовлення перед натовпом та перед незначною за кількістю групою людей є різною, 2) різною є необхідність паузацій та їх довжина для виступів перед обмеженими групами та перед великим натовпом, 3) темп промов є також відмінним, 4) інтонаційна мелодика є ще однією варіативною ознакою виступів перед невеликою аудиторією, порівняно з натовпом, 5) голосовий діапазон також є характерною дистинктивною ознакою. Засобами просодичного виділення емоційного забарвленого мовлення в цілому можуть слугувати такі просодичні параметри як мелодичний пік, максимальний тональний діапазон, переривання шкали, ядерний тон, пік гучності, підвищення гучності на фокусній одиниці порівняно з попереднім елементом, зниження гучності на наступному за фокусною одиницею елементі, пауза, протяжна вимова та різні види прискорення або уповільнення.

Для подальшого дослідження було виділено та розглянуто експресивно марковані фрагменти текстів публічних виступів, що мають значну морально-емоційну та інформаційну значимість. Виокремлено та розглянуто приклади інтерогативів в цілому та зокрема таких стилістичних прийомів впливу на аудиторію як риторичні питання, а також комбіновані форми питань, повторів елементів складнопідрядних речень питального типу, що є кульмінаційними центрами монологу-виступу.

В якості гіпотези на цьому етапі дослідження висунуто ідею щодо відповідності або невідповідності просодичних мовленнєвих стандартів, що реалізуються в бездоганно нормативній вимові ізольованих висловлювань, та змінених фактичних реалізацій цих інтонаційних типів в зв'язному (і

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydy dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

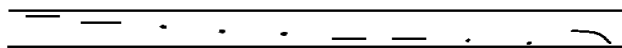
ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

особливо в спонтанному) мовленні виконавців-акторів, а також наявність відхилення від типового інтонаційного малюнка синтагм та від канонічного співвідношення між інтонацією та комунікативним типом висловлювання.

Мелодику слід віднести до найбільш варіативних параметрів інтерогативних конструкцій.

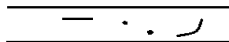
Так, в реалізаціях спеціальних питань, зокрема, англійці надають перевагу низхідному контуру (поступово-низхідна шкала та низький низхідний термінальний тон). Щодо загального питання, то, хоча мелодичний малюнок тут і є мобільним, найчастіше таке питання характеризується поступово-низхідною шкалою з термінальним висхідним тоном. Для альтернативного питання типовим, як відомо, є мелодичний контур, що має дві складові - поступово низхідну шкалу з висхідним термінальним тоном в першій частині та поступово-низхідну шкалу в другій.

Спеціальне питання характеризується поступово низхідною шкалою,
What judgement should I dread, doing no wrong?

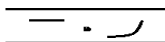

загальне питання – такою ж низхідною шкалою, проте з обов'язковим термінальним висхідним:

Am I a coward?

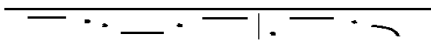

Have you eyes?

альтернативне - поступово низхідною шкалою з підйомом в ініціалній частині та простою низхідною шкалою в другій,

Which is the merchant here, and which the Jew?

розділове питання характеризується низхідною шкалою з обов'язковим висхідним термінальним підйомом в кінці першої частини, з перепитуванням в «хвостовій частині», що може бути двох типів,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

наприклад:

You stand within his danger, do you not?

Аудитивний аналіз на першому етапі дозволив перцептивно співставити малюнок питання в аудіозаписах п'яти варіантів реалізацій зі стандартизованим каноном подібного типу питання в ізольованому мовленні. Результати перцептивного аналізу було занотовано та занесено до таблиць. Виявилось, що приблизно 80 % представлених для аналізу питань в основному дотримуються стандартного малюнка – а деколи навіть повністю 100 % – (в основному якщо питання коротке). Треба зауважити, що на цьому етапі не приймалися до уваги такі зафіксовані інструментально показники, як швидкість, паузація, рівень ЧОТ, гучність, кількість пауз або тембральні характеристики голосу. Кожен з інтерогативів було виокремлено, аудіозаписи було занотовано та проаналізовано на слух, без інструментального втручання. Тобто вже на початковому етапі з'ясовано, наскільки контур канонізованого інтонаційного малюнку типового питання співставний з представленим для аналізу.

Інтерогативи, зібрані в роботі для дослідження, поділено на власне питання та риторичні питання. Крім того, в досліджених інтерогативах є як ті, що використовуються як фрагменти полілогу, так і питання - фрагменти монологу. Монологи, що розглядаються в роботі, представлені як монологи-роздуми, монологи-промови та монологи-частини діалогу, які за розміром співставні з класичним монологом.

Інтерогативи непоширеного, спрощеного типу представлені загальними, спеціальними та розділовими питаннями. Слід зауважити, що їхнє оформлення переважно завжди відповідає нормативному інтонаційному контуру:

What demi-god hath come so near the ↘ creation?

What news among the ↘ merchants?

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech
 as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interrogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatychnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Came you from ↗ Padua, from Bellario?**

Однак інколи контекстне оточення та сюжетна лінія в цілому змушують акторів немов би підлаштовувати інтонаційний малюнок, як, наприклад, в випадках з відповіддю питанням на питання:

-Do all men ↗ kill things they love?**-Hates any man the ↗ thing he would not kill?**

Тут актори в основному (4 з 5 реалізацій) оформили обидва мелодійні контури згідно до норми, проте і в першому, і в другому питанні одна з реалізацій була оформлена ненормативно.

Складнопідрядні питальні риторичні речення є доволі довгими за звучанням та мають свої піки та падіння основного тону.

В яскравому за змістом та фігурами мовлення риторичному питанні

1. Was the hope ↗ drunk wherein you dressed yourself 2. and wakes it ↗ now to look so green and pale at what it did so freely?, яке Макбет адресує своєму чоловікові, можна виділити принаймні дві синтагми. Перша частина у 4х з 5 акторів (MT, BBC, LSS, ARK) має відповідний до канонічного контур, при чому високим низхідним тоном виділено слово 'drunk'. Це логічно з семантичної точки зору, оскільки речення не закінчується, і важливим є інтонаційний малюнок наступної частини – в ній 4 з 5 акторів, хоча і з варіантами локалізації логічного наголосу – або на 'wake', або на 'now', знову віддають перевагу низхідному контуру (BBC, LSS, OREG, ARK). Важливою є заключна частина цього риторичного питання – в ній малюнок є найвизначнішим – в трьох з п'яти реалізацій – на словах 'so freely' – актори, як і вимагає правило для загального питання, користуються висхідною шкалою (BBC, LSS, OREG). Що до цього виду інтерогативу, то відносний рівень відповідності реалізацій до канонічних вимог можна записати в вигляді формули: «перша частина – 4 з 5 ↘ + друга частина – 3 з 5 ↗», тобто в цьому інтерогативі більшість реалізацій (4 з 5 та 3 з 5) виконана у відповідності до правила.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

В подібному інтерогативі, що є загальним мультікомпонентним питанням, все ж домінує канонічний малюнок – поступово низхідна шкала з підйомом в термінальній частині.

В інтерогативі **1. What** **beast was't then 2. that made you break his enterprise to me?** який є спеціальним питанням, правило вимагає поступово низхідної шкали. Саме такий малюнок спостерігаємо в першій частині цього інтерогативу у всіх реалізаціях. Варіативність мелодичного малюнку присутня в певній мірі лише в другій частині – логічний наголос ставиться або на **'enterprise'** (Ark), абона **'break'** (MT).

Публічні виступи можуть відбуватись не тільки перед великим натовпом, а й в приміщеннях, перед відносно незначними групами учасників події, наприклад в суді.

В монолозі Шейлока з «Венеційського купця» (To bait fish withal ...) дія як раз і відбувається в суді. Щоб зрозуміти емоційний стан Шейлока, треба пам'ятати про обставини, які передували засіданню. Будь хто, хто коли-небудь відчував до себе несправедливе відношення лише тому, що він належить до класу меньшовартих, зрозуміє емоційність цієї промови. Шекспіру вдалось неначе побувати в шкірі кожного приниженого, і тому слова Шейлока навіть зараз звучать дуже сучасно та пристрасно. В цьому монолозі відчувається величезна міць енергетики героя. Перед нами літній заможний чоловік, сердитий та навіть розгніваний. Велике значення має тембр його голосу. Він низький, дещо хриплий, говорить він досить повільно. Відчувається, що людина впевнена в собі і готова до боротьби та помсти за усі свої образи.

З точки зору прагматики в виступі Шейлока слід вказати в першу чергу на помітно велику кількість риторичних запитань. В питанні **“What** **judgment shall I dread, doing no wrong?”** актори послуговуються, хоча і лише в термінальній частині, поступово низхідною шкалою, нормативною для спеціального питання. В чотирьох з п'яти реалізацій актори логічним наголосом виділяють слово **judgment**. Пауза після коми є природньою і спостерігається у трьох із чотирьох реалізаціях.

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech
 as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacii' interrogatyviv u teatral'nomu publichnomu vystupi jak riznovydi dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

На перцептивному рівні перша половина речення, яка оформлена як стверджувальне речення, **He hath disgraced me, and hindered me half a million, laughed at my losses, mocked at my gains, scorned my nation, thwarted my bargains, cooled my friends, heated my enemies; and what's the reason?** характеризується порівняно значною просодичною монотонністю. На прагматичному рівні стверджувальне речення характеризується переліком великої кількості знущань, які промовцю довелося пережити. Емоційне напруження зростає з кожною наступною образою, про яку Шейлок нагадує суду. Щодо просодичного оформлення, то слід зауважити, що практично усе речення представлене у п'яти аналізованих категорій виконавців чередуванням рівного високого, рівного середнього тону та різких падінь в особливо емоційних місцях – **scorned my nation, thwarted my bargains** – за виключенням власне риторичного питання, **and what's the reason?**, де інтонаційний контур в трьох з п'яти реалізацій є зміненим та не відповідним до нормативного для подібного типу питань. Риторичне питання лише в презентації актора LSS, до речі, представляє нормативну інтонаційну модель для спеціальних питань: поступово низхідна шкала без підйому в термінальній частині.

На додаток актори досягають високого ступеню емотивності за рахунок прискорення на тлі монотонного загального звучання цієї частини монологу, а також тембрових голосових вібрацій – розтягування голосу, а також крику та майже плачу.

Отже, підсумовуючи, слід зазначити, що релевантними характеристиками актуалізацій інтерогативів є, в залежності від типу питання, певні мелодійні малюнки, оскільки вираження інтерогативності зазвичай позначається характерним рухом мелодичного контуру.

Під час аналізу просодичних рис питальних конструкцій було виокремлено інвентар як їхніх універсальних характеристик, оскільки існують певні нормативні, інваріантні просодичні моделі для основних типів питань, так і варіативних рис, які використовуються акторами для підсилення емоційного впливу на слухача.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Особливості слухового сприйняття інтонації інтерогативів у театральному публічному виступі як різновиді драматичного монологу (Українською) [Особенности слухового восприятия интонации интерогативов в театральном публичном выступлении как разновидности драматического монолога (На укр. яз.)]

© Лисенко К. В. [Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Література:**

1. Беличенко, Л. Г. «Роль и место просодии в системе средств речевого воздействия (экспериментально-фонетическое исследование на материале английских публицистических текстов политического характера).» Автореф. дис. канд. филол. наук (Москва, 1990).
2. Вербич, Н. С. «Інтонація переконування в публічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження).» Автореф. дис. канд. філол. наук (Київ, 2007).
3. Георгиева, Н. Ю. «Просодия переконування в англійському діалогічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження).» Автореф. дис. канд. філол. наук (Одеса, 2005).
4. Красильникова, Е. М. «Просодическая реализация функции воздействия в текстах информационного и ораторского статей: на материале американского варианта английского языка.» (Дис. канд. филол. наук, Волгоград, 2005), 182.
5. Складарова, С. Н. *Влияние речевой тональности на эволюцию интонационального строя языка (экспериментально-фонетическое исследование на материале английского, немецкого и русского языков)* (Пятигорск, 2009), 118.

References:

1. Belichenko, L. G. «Ro'l' i mesto prosodii v sisteme sredstv rechevogo vozdejstvija (jeksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale anglijskih publicisticheskikh tekstov politicheskogo haraktera).» Avtoref. dis. kand. filol. nauk (Moskva, 1990).
2. Verbych, N. S. «Intonacija perekonuvannja v publicchnomu movlenni (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja).» Avtoref. dys. kand. filol. nauk (Kyj'v, 2007).
3. Georgijeva, N. Ju. «Prosodija perekonuvannja v anglijs'komu dialogichnomu movlenni (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja).» Avtoref. dys. kand. filol. nauk (Odesa, 2005).
4. Krasil'nikova, E. M. «Prosodicheskaja realizacija funkcii vozdejstvija v tekstah informacionnogo i oratorskogo stalej: na materiale amerikanskogo varianta anglijskogo jazyka.» (Dis. kand. filol. nauk, Volgograd, 2005), 182.
5. Skljarova, S. N. *Vlijanie rechevoj tonal'nosti na jevoljuciju intonacional'nogo stroja jazyka (jeksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale anglijskogo, nemeckogo i ruskogo jazykov)* (Pjatigorsk, 2009), 118.

(Current issues in sociolinguistics)

Prosodic Peculiarities of Interrogatives in Theatric Public Speech

as a Variety of Dramatic Soliloquy (in Ukrainian) [Osoblyvosti sluhovogo sprynjattja intonacij' interogatyviv u teatral'nomu publicchnomu vystupi jak riznovydi dramatynchnogo monologu]

© Lyssenko C. V. [Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com